

УДК 069.5:929(477): Національний музей історії України,
О. Кобилянська, А. Кохановська, Леся Українка

Осташевська Юлія В'ячеславівна
завідувачка науково-дослідного експозиційного відділу
пізньосередньовічної, ранньомодерної та нової історії України,
Національний музей історії України
(Київ, Україна)
ostashevskaya@ukr.net

Yuliia V. Ostashevska
Head of the Research Exhibitional Department of Late Medieval,
Early Modern, and Modern History of Ukraine,
The National Museum of Ukrainian History
(Kyiv, Ukraine)

МЕМОРІАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС РЕЧЕЙ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ В КОЛЕКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

OLHA KOBLYANSKA'S MEMORIAL COMPLEX OF ARTIFACTS IN THE COLLECTION OF THE NATIONAL MUSEUM OF UKRAINIAN HISTORY

Анотація

У статті розглядається історія формування в Національному музеї історії України меморіальної колекції речей Ольги Кобилянської в 1960-х рр. Наразі це 28 предметів. Особливу увагу приділено людям із близького оточення письменниці: племінниці Олені Панчук та її чоловікові Ельпифедору, подругам Августі Кохановській та Лесі Українці.

Ключові слова: Національний музей історії України, формування колекції, Ольга Кобилянська, Августа Кохановська, Леся Українка, Юрій Федькович, Олена Панчук.

Abstract

The article deals with the history of formation of Olha Kobylyanska's memorial complex of artifacts in the National Museum of Ukrainian History in the 1960s. So far there are 28 items. Particular attention is paid to the people from the close surroundings of the writer: niece Olena Panchuk and her husband Elpifedor, friends like Augusta Kochanovska and Lesia Ukrainka.

Key words: The National Museum of Ukrainian History, collection creating, Olha Kobylyanska, Augusta Kochanovska, Lesia Ukrainka, Yuriy Fedkovych, Olena Panchuk.

Ольга Кобилянська (1863–1942) увійшла в історію не лише як талановита письменниця-новаторка, яку ще за життя вважали класиком української літератури, а і як активна учасниця феміністичного руху. Непересічна особистість, інтелектуалка, невтомна поборниця прав жінок писала: “Я думаю, що моя заслуга се та, що мої героїні витиснули вже або звернуть на собі увагу русинів, що побіч дотеперішніх Марусь, Ганнусь і Катрусь можуть стати і жінки європейського характеру”¹. Щодо цього вона не помилилася. І хоча боротьба за рівноправ'я триває й нині, у ХХІ ст., саме таким людям, як Ольга Кобилянська, сучасне жіноцтво завдячує утвердженням основоположних принципів демократичного суспільства².

Архів та меморіальні речі Ольги Кобилянської зберігаються в різних установах України: Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ, Інституті рукопису НБУ ім. В. Вернадського, Національному музеї літератури України, Чернівецькому літературно-меморіальному музеї Ольги Кобилянської,³ а також у Національному музеї історії України. Зібрання НМІУ налічує 28 предметів, які надійшли до установи різними шляхами в 1962 р.

Перша група із 25 предметів з'явилася в НМІУ завдяки науковій співробітниці відділу “Україна в ХІХ – на початку ХХ століття” Нінелі Миколаївні Шапошніковій, яка працювала в музеї з 1954 р., перевівшись зі Сталінського обласного краєзнавчого музею. У автобіографії вона вказувала, що у підлітковому віці разом із батьками певний час мешкала в Чернівцях⁴. Ймовірно, це вплинуло на рішення тогочасного керівництва музею відправити Н. Шапошнікову туди у відрядження з метою комплектування фондів. До Києва Нінель Миколаївна привезла комплекси речей Ольги Кобилянської, народної поетеси з Буковини Параски Амбросій, а також побутові речі цього регіону⁵.

1 Дубинянська Я. “Хтось чорненький...”: 21 березня – 60-ті роковини від дня смерті Ольги Кобилянської [Електронний ресурс]: Дзеркало тижня. – Режим доступу: https://dt.ua/SOCIETY/htos_chornenkiy_21_bereznya__60_ti_rokovini_vid_dnya_smerti_olgi_kobilyanskoji.html (дата звернення 12.07.2019). – Назва з екрана.

2 Конституція України. – Розділ II. – Стаття 21 [Електронний ресурс]: Вища рада правосуддя. – Режим доступу: http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/1 (дата звернення 12.07.2019). – Назва з екрана.

3 Тиндик В. Меморіальні матеріали відомої української письменниці О. Ю. Кобилянської в збірці музею // Музей та його колекції. Тематичний збірник наукових праць / Національний музей історії України. – Київ, 2003. – С. 115–116.

4 Науковий архів Національного музею історії України. – Фонд Р–1 260. – Оп. 1-Л. – Спр. 9.

5 Фонди Національного музею історії України. – Опис № 45. – Акт № 1 820 від 20.05.1962 р.

Більшість речей О. Кобилянської було придбано в її прийомної доньки (удочереної племінниці – дитини її брата) Олени Олександрівни Панчук. Чоловік Олени, Ельпідифор, довгий час був секретарем та літературним помічником письменниці. По смерті О. Кобилянської, коли постало питання про організацію її музею (1944), Панчуки активно долучилися до цієї роботи. Ба більше, Ельпідифор Матвійович, літературознавець, доктор філософії, у 1944–1972 рр. працював науковим співробітником Чернівецького літературно-меморіального музею Ольги Кобилянської.⁶

О. Панчук запропонувала Київському державному історичному музею придбати 20 речей. Вона написала заяву з переліком предметів, їхніми розмірами та ціною, яка її влаштувала, а також додала історичну довідку з описом та легендою. Закупівельна комісія музею вирішила “придбати для експозиції особисті речі та інші матеріали, які належали видатній українській письменниці О. Ю. Кобилянській” на суму 167 крб⁷. При цьому комісія вважала доцільним дещо зменшити вартість кишенькового та настільного годинників, закуплених, відповідно, за 80 та 30 крб, тоді як власниця хотіла отримати на 20 крб більше за кожний.

У цих предметів цікава історія. Кишеньковий золотий годинник (інв. № РДМ–1609, 3×3 см) письменниця придбала, як припущала О. Панчук, на гонорар за повість “Земля” (1902). Годинник зберігався в гаманці для дрібних монет, а коли О. Кобилянська виїжджала “у світ”, то кріпила його на грудях чорною стрічкою.

Настільний годинник (Р–485, 24×27 см) Ольга Юліанівна успадкувала від бабусі. Він стояв на її письмовому столі, коли письменниця мешкала в м. Кимполунзі (нині – повіт Сучава в Румунії) та в с. Димці (Глибоцький р-н Чернівецької обл.). Після переїзду О. Кобилянської до Чернівців (1891) годинник переставили в сервант. За описом, до нього були прикріплені дві вазочки: металева для свічки та фаянсова для квітів. Але під час реставрації в НМІУ було вирішено демонтувати керамічну посудину бо вона явно була прикріплена пізніше й не мала нічого спільного із первісним виглядом цього вишуканого годинника.

Музей також придбав дерев’яні, різьблені, інкрустовані бісером вироби буковинських гуцульських майстрів кін. XIX – поч. XX ст.: тарілку (Е–2348, d – 26 см) та рахву (скриньку) (Е–2348, 8×8 см), у яких письменниця зберігала різні дрібнички. Також у колекції НМІУ є кістяний ніж для розрізання паперу (Р–484, довж. – 23,4 см), який О. Кобилянська, за словами її доньки, придбала напередодні Першої світової війни.

Цінним надбанням стали оригінальні фотографії (інв. №№ Ф–19 586 / 1–4), зокрема зроблені в Чернівцях у 1880–1890-х рр. два портрети з автографами.

Третя світлина – відоме зображення двох подруг, Лесі Українки та Ольги Кобилянської, виготовлене у відомому чернівецькому ательє Яна Кржановського на вул. Панській (Herrengasse), 39 (нині – вул. О. Кобилянської) і датоване 1901 р., коли у квітні–серпні Леся гостювала в Чернівцях. Цікаво, що вона була незадоволена якістю фото й у листі до Ольги писала: “Фотографій замовте, будь ласкаві, шість тим часом. Єсть деякі дефекти в тому знімку то я щось не знаю, чи замовляти більше. Пораджусь з вами, приїхавши”⁸. Що не сподобалося письменниці – невідомо, натомість О. Кобилянську, очевидно, все влаштувало. Доказом того є напис її рукою на звороті: “Дорогій шановній п-і Наталії Навроцькій на спомин гарних вечірніх spacerів в Берегометі. Від Ольги Кобилянської. 1901 р.”⁹.

Ще одне фото – виготовлений у Чернівцях у 1885 чи 1886 р. портрет Августи Кохановської (1868–1927). Її батько, Йозеф Кохановський, був повітовим старостою Кимполунга, куди Кобилянські переїхали в 1875 р. Дівчата потоваришували й підтримували дружні стосунки протягом усього життя. В 1880-х рр. Августа подарувала Ользі декоративну чорну оксамитову подушку для канапи, вишиту шовковими нитками (інв. № Т–6633, 42×42 см).

А. Кохановська стала відомою художницею: в її доробку – ілюстрації до літературних творів (О. Кобилянської (“Природа”, “Битва”, “Некультурна”, “Valse melancolique”), І. Франка, І. Нечуя-Левицького) та чудові живописні полотна (“Палац єпископа”, “Вулиця в Лодзі”, “Вид на Краків”, представлені в каталозі аукціону Сотбіс за 2002 р.)¹⁰. В 1971 р. подружжя Панчуків передало до Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва ескізи творів, щоденники та листи А. Кохановської, а також рукопис та машинописний примірник наукової праці Е. Панчука “Матеріали до вивчення життя і творчості Августи Кохановської”¹¹.

В дещо незвичному образі постає О. Кобилянська, зображена на поштової картці (Грл–3724/1, Київ, типографія С. Кульженка, видавництво “Криниця”, 9×13,7 см): у верхньому одязі, голова запнута хусткою. На чільному боці – автограф, а на звороті – грайливий напис німецькою мовою: “Українська письменниця просить кіноактора Конрада Файдта подарувати їй свою фотокартку. Чернівці 27 квітня 1923”¹².

6 Мельничук Я. Ельпідифор Панчук – поціновувач Ольги Кобилянської / [Електронний ресурс]: Літературний простір. – Режим доступу: <http://new.litprostir.cv.ua/?p=389> (дата звернення 11.07.2019). – Назва з екрана.

7 Фонди Національного музею історії України. – Протокол засідання закупочної комісії Київського державного історичного музею від 02.06.1962 р.

8 Козменко В. Перші фотоательє у Чернівцях з’явилися наприкінці XIX ст. / [Електронний ресурс]: Погляд. – Режим доступу: <https://pogliad.ua/news/chernivtsi/pershi-fotoatele-u-chernivcyah-zyavilisya-naprikinci-hih-stolittya-207230> (дата звернення 11.07.2019). – Назва з екрана.

9 Наталія Навроцька – громадська діячка з Галичини та подруга Ольги Кобилянської.

10 Дугаєва Т. Мистецький детектив. Інтриги життя Августи Кохановської. Твори буковинки-художниці в каталозі “Сотбіс” і деякі моменти біографії мисткині / [Електронний ресурс]: Версії. – Режим доступу: <http://versii.cv.ua/kultura/mystetskyj-detektiv-intryhy-zhyttya-avhusty-kohanovskoji/7497.html> (дата звернення 11.07.2019). – Назва з екрана.

11 Олійник О. Перша жінка-художниця Буковини Августа Кохановська (за документами Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України) // Архіви України. – 2016. – № 1 (300). Січень-лютий. – С. 108–115.

12 Конрад Файт (1893–1943) – німецький актор театру та кіно, гастролював у Чернівцях. Завдяки ролям у фільмах жаків його вважали “демоном німецького кіно”. В 1939 р. отримав британське громадянство, наступного року переїхав до Голівуду. Зіграв майора

Відомо, що О. Кобилянська мала активну громадянську позицію, яка стосувалася не лише захисту прав жінок. У 1931 р. прогресивні діячі Буковини вирішили підтримати художника Івана Годованського, що перебував у матеріальній скруті. Ініціативна група вирішила надрукувати 100 поштових карток із зображенням його твору – вирізаного на дереві барельєфа Тараса Шевченка, а одержані від продажу кошти передавати митцю. В зібранні НМІУ – фотокопія цієї листівки (Ф–19 586 / 5, 9×14 см).

О. Кобилянська є автором кількох десятків творів, найвідоміші серед яких – “Земля”, “Людина”, “В неділю рано зілля копала” та інші. Родина Панчуків передала до музею два прижиттєві видання творів письменниці: “Ніоба” (1907, РА–1430) з автографом німецькою: “Моїй єдиній дорогій сестрі Євгенії Урицькій. Ольга Кобилянська. Чернівці, в березні 1907 р.”¹³ та “Людина, повість з жіночого життя” (Львів, 1931, РА–1429) – перший твір в українській літературі, в якому було втілено ідею фемінізму.

У зібранні НМІУ представлені книги із особистої бібліотеки О. Кобилянської: *Т. Шевченко “Кобзар”*. Частина II (Львів, 1893, інв. № РА–1528); *“Schewtschenkos ausgewählte Gedichte”* (“Вибрані поезії Шевченка”). Випуски №№ 1–2. Переклад німецькою Сергія Шпойняровського (1904, 1906, РА–1432 та 1433); *М. Гоголь “Повість про те, як посварився Іван Іванович з Іваном Никифоровичем”*. Літературний додаток до календаря “Наука і розвага” (1921 чи 1922, РА–1431); *“Повісті й оповідання Осипа Юрія Федьковича”*. Другий том першого повного видання із відбитком автографа 1860-х рр. (фрагмент оповідання “Побратим”). (Львів, 1902, РА–1529), а також поштова картка з альбому О. Кобилянської із зображенням Ю. Федьковича та його факсимільним автографом (Чернівці, бл. 1934, інв. № Грл–3724/2, 9,4×14 см).

Ще п’ять предметів Н. Шапошніковій передала дирекція Чернівецького літературно-меморіального музею О. Кобилянської. Це фотография “Куток робочого кабінету письменниці О. Кобилянської. Чернівецький літературно-меморіальний музей. 1961 р.” (ФД–988/3, 18×13 см); дві фотокопії: “Родина О. Кобилянської. 1898 р.” (ФД–988/1, 18×24 см) та “О. Ю. Кобилянська. 1882 р.” (ФД–988/2, 12,4×16,7 см); дві фоторепродукції: “Автограф повісті О. Кобилянської “Через колоду”. 1911 р.” (ЛД–737, 18,8×22 см) та “Обкладинка першого видання повісті О. Кобилянської “Земля”. Львів, 1909 р.” (ЛД–738, 12,8×17,8 см).

Так у Київському державному історичному музеї було сформовано основну частину речового комплексу О. Кобилянської. Незабаром установа отримала ще одне надходження. Того дня, коли відбувалося засідання закупівельної комісії, на якому обговорювалися умови включення предметів, переданих О. Панчук, до зібрання музею, Міністерство культури УРСР видало розпорядження про передачу із Чернівецького літературно-меморіального музею О. Кобилянської трьох перших видань творів письменниці¹⁴. Ними стали новела “Природа” (Чернівці, 1897, РА–1 452), звіт О. Кобилянської “Дещо про ідею жіночого руху”, виголошений на зборах “Товариства руських жінок на Буковині” в Чернівцях 14 жовтня 1894 р. (Коломия, 1894, РА–1 453) та повість “У неділю рано зілля копала” (Київ, 1909, РА–1 427).

Таким чином, у НМІУ зберігається п’ять прижиттєвих видань Ольги Кобилянської, три оригінальні світлини, листівка з автографами, наручний та настільний годинники, дерев’яні тарілка і скринька, ніж для розрізання паперу та оксамитова наволочка від подушки. Більшість цих речей можна побачити у постійній експозиції або на тимчасових виставках, які активно влаштовує наш музей.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. *Дубинянська Я.* “Хтось чорненський...”: 21 березня – 60-ті роковини від дня смерті Ольги Кобилянської / [Електронний ресурс]: Дзеркало тижня. – Режим доступу: https://dt.ua/SOCIETY/htos_chornenkiy_21_bereznya__60_ti_rokovini_vid_dnya_smerti_olgi_kobilyanskoj.html (дата звернення 12.07.2019). – Назва з екрана.

2. *Дугасва Т.* Мистецький детектив. Інтриги життя Августи Кохановської. Твори буковинки-художниці в каталозі “Сотбіс” і деякі моменти біографії мисткині / [Електронний ресурс]: Версії. – Режим доступу: <http://versii.cv.ua/kultura/mystetskyj-detektiv-intryhu-zhyttya-avhusty-kohanovskoj/7497.html> (дата звернення 11.07.2019). – Назва з екрана.

3. *Козменко В.* Перші фотоателе у Чернівцях з’явилися наприкінці XIX століття / [Електронний ресурс]: Погляд. – Режим доступу: <https://pogliad.ua/news/chernivtsi/pershi-fotoatele-u-chernivciah-zyavilisya-naprikinci-hih-stolittya-207230> (дата звернення 11.07.2019). – Назва з екрана.

4. Конституція України. – Розділ II. – Стаття 21 / [Електронний ресурс]: Вища рада правосуддя. – Режим доступу: http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/1 (дата звернення 12.07.2019). – Назва з екрана.

5. *Мельничук Я.* Ельпидефор Панчук – поціновувач Ольги Кобилянської / [Електронний ресурс]: Літературний простір. – Режим доступу: <http://new.litprostir.cv.ua/?p=389> (дата звернення 11.07.2019). – Назва з екрана.

6. Науковий архів Національного музею історії України. – Фонд Р–1 260. – Оп. 1–Л. – Спр. 9.

7. *Олійник О.* Перша жінка-художниця Буковини Августи Кохановська (за документами Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України) // Архіви України. – 2016. – № 1 (300). Січень-лютий. – С. 108–115.

8. Розпорядження Міністерства культури Української РСР № 149-р від 02.06.1962; Акт прийому-здачі № 1 817 від 09.07.1962 Київського державного історичного музею // Відділ обліку фондової колекції, Національний музей історії України.

9. *Тиндик В.* Меморіальні матеріали відомої української письменниці О. Ю. Кобилянської в збірці музею // Музей та

Штрассера у фільмі “Касабланка” та чаклуна Джафара у “Багдадському злодії”.

13 Євгенія Урицька (1877–1917) – старша сестра Ольги Кобилянської.

14 Розпорядження Міністерства культури Української РСР № 149-р від 02.06.1962; Акт прийому-здачі № 1 817 від 09.07.1962 Київського державного історичного музею // Фонди НМІУ.

його колекції. Тематичний збірник наукових праць / Національний музей історії України. – Київ, 2003. – С. 115–116.

10. Фонди Національного музею історії України. – Опис № 45. – Акт № 1 820 від 20.05.1962 р.

11. Фонди Національного музею історії України. – Протокол засідання закупочної комісії Київського державного історичного музею від 02.06.1962 р.

REFERENCES

1. *Dubynianska Ya*. “Khtos chornenkyi...”: 21 bereznia – 60-ti rokovyny vid dnia smerti Olhy Kobylianskoi / [Elektronnyi resurs]; Dzerkalo tyzhnia. – Rezhym dostupu: https://dt.ua/SOCIETY/hos_chornenkiy_21_bereznia_60_ti_rokovini_vid_dnya_smerti_olgi_kobilyanskoyi.html (datazvernennia 12.07.2019). – Nazva z ekrana.

2. *Duhaieva T*. Mystetskyi detektyv. Intryhy zhyttia Avhusty Kokhanovskoi. Tvory bukovynky-khudozhnytsi v katalozi “Sotbis” i deiaki momenty biohrafii mystykni / [Elektronnyi resurs]; Versii. – Rezhym dostupu: <http://versii.cv.ua/kultura/mystetskyj-detektyv-intryhy-zhyttia-avhusty-kohanovskoji/7497.html> (data zvernennia: 11.07.2019). – Nazva z ekrana.

3. *Kozmenko V*. Pershi fotoatelle u Chernivtsiakh zyavylisia naprykintsi 19 stolittia / [Elektronnyi resurs]; Pohliad. – Rezhym dostupu: <https://pogliad.ua/news/chernivtsi/pershi-fotoatele-u-chernivcyah-zyavylisya-naprikinci-hih-stolittya-207230> (datazvernennia 11.07.2019). – Nazva z ekrana.

4. Konstytutsiia Ukrainy. – Rozdil 2. – Statia 21 / [Elektronnyi resurs]; Vyshcha rada pravosuddia. – Rezhym dostupu: http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/1 (data zvernennia 12.07.2019). – Nazva z ekrana.

5. *Melnychuk Ya*. Elpidefor Panchuk – potsinovuvach Olhy Kobylianskoi / [Elektronnyi resurs]; Literaturnyi prostir. – Rezhym dostupu: <http://new.litprostir.cv.ua/?p=389> (data zvernennia 11.07.2019). – Nazva z ekrana.

6. Naukovyi arkhiv Natsionalnoho muzeyu istorii Ukrainy. – Fond R–1 260. – Opys 1–L. – Sprava 9.

7. *Oliinyk O*. Persha zhinka-khudozhnytsia Bukovyny Avhusta Kokhanovska (za dokumentamy Tsentralnoho derzhavnoho arkhivu-muzeyu literatury i mystetstva Ukrainy) // Arkhivy Ukrainy. – 2016. – № 1 (300). Sichen-liutyi. – S. 108–115.

8. Rozporiadzhennia Ministerstva kultury Ukrainiskoi RSR № 149-r vid 02.06.1962; Akt pryomu-zdachi № 1 817 vid 09.07.1962 Kyivskoho derzhavnoho istorichnoho muzeyu // Viddil obliku fondovoi kolektsii, Natsionalnyi muzey istorii Ukrainy.

9. *Tyndyk V*. Memorialni materialy vidomoi ukrainiskoi pysmennytsi O. Yu. Kobylianskoi v zbirtsi muzeyu // Muzey ta yoho kolektsii. Tematychnyi zbirnyk naukovykh prats / Natsionalnyi muzey istorii Ukrainy. – Kyiv, 2003. – S. 115–116.

10. Fondy Natsionalnoho Muzeyu istorii Ukrainy. – Opys № 45. – Akt № 1 820 vid 20.05.1962.

11. Fondy Natsionalnoho Muzeyu istorii Ukrainy. – Protokol zasidannia zakupochnoi komisii Kyivskoho derzhavnoho istorichnoho muzeyu vid 02.06.1962.

Перелік ілюстрацій:

Рис. 1. Годинник кишеньковий. Поч. ХХ ст.

Рис. 2. Годинник настільний. ХІХ ст.

Рис. 3. Тарілка різьблена. Кін. ХІХ ст.

Рис. 4. Рахва різьблена. Кін. ХІХ ст.

Рис. 5. Ніж для розрізання паперу. Поч. ХХ ст.

Рис. 6. Наволочка вишита. 1880-ті рр.

Рис. 7. Фото. Ольга Кобилянська. 1881 чи 1882 р.

Рис. 8. Фото. Августа Кохановська. 1885 чи 1886 р.

Рис. 9. Фото. Ольга Кобилянська та Леся Українка. 1901 р.

Рис. 10. Листівка. Ольга Кобилянська. Поч. ХХ ст.

Рис. 11. О. Кобилянська. Дещо про ідею жіночого руху. Коломия, 1894 р.

Рис. 12. О. Кобилянська. Ніоба. Львів, 1907 р.

Рис. 13. О. Кобилянська. Людина. Львів, 1931 р.

Рис. 1

Рис. 2

Рис. 3

Рис. 4, 5

Рис. 6

Рис. 7

Рис. 8

Рис. 9-1

Рис. 9-2

Рис. 10-1

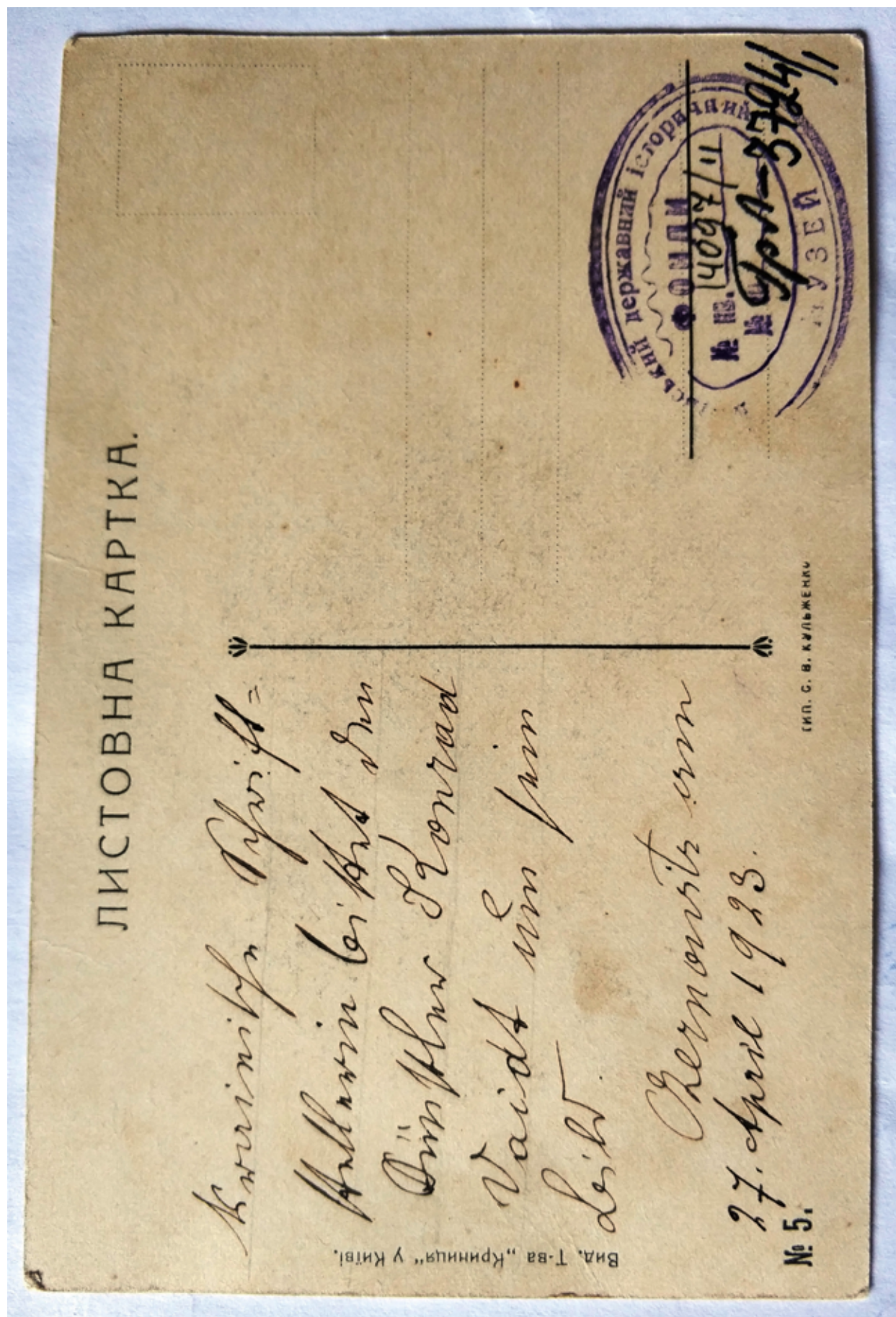

Рис. 10-2

3-3

Дещо про ідею
жіночого руху.

Відчит

Рльги Жовбилянскої

на зборах „Товариства руских жінок на Буковині“ у Чернівцях 14 октябрю 1894.

Видав

М. Павлиць.

Коломия 1894.

З друкарні М. Білоуса.

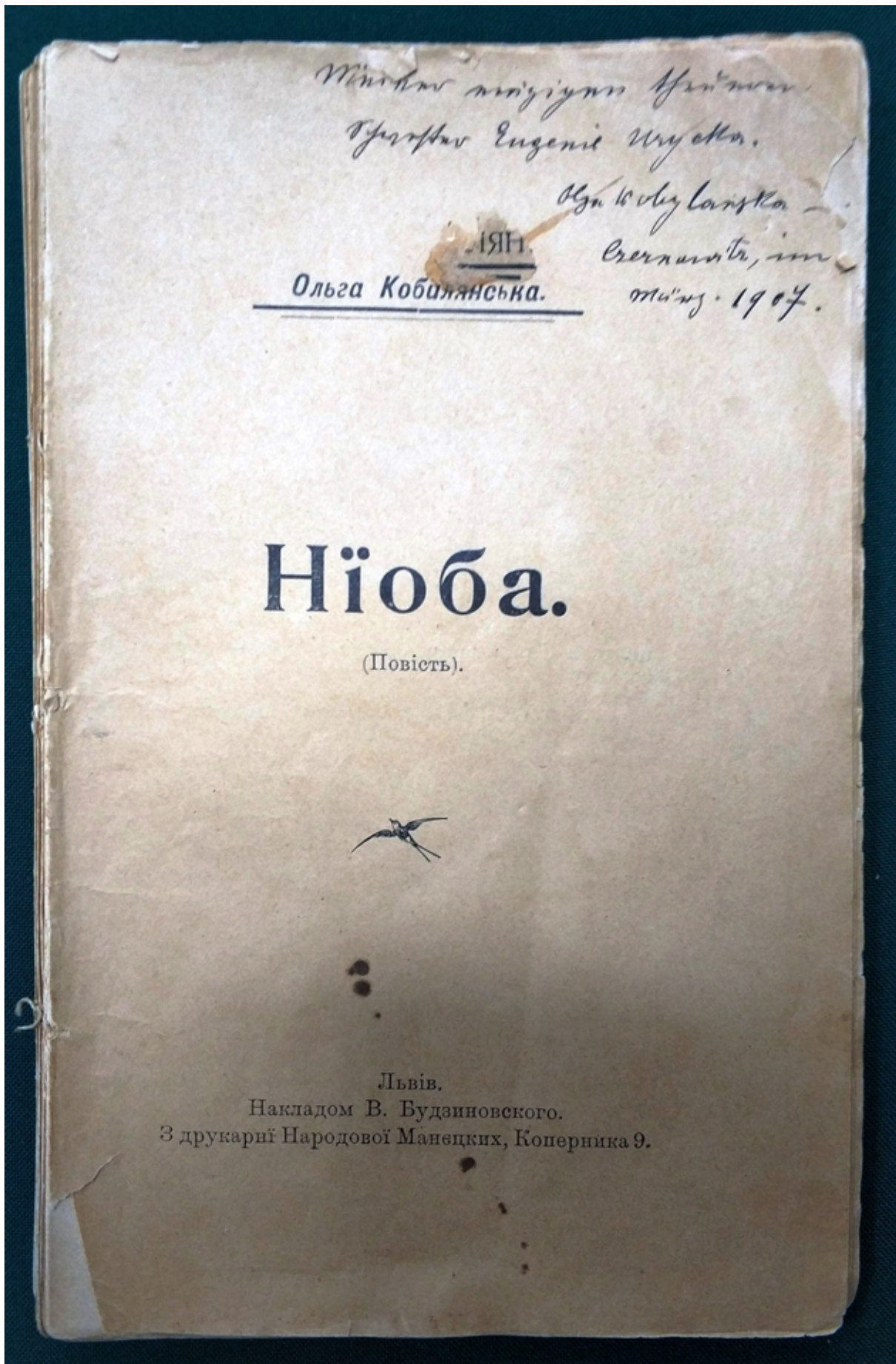

Рис. 12-1

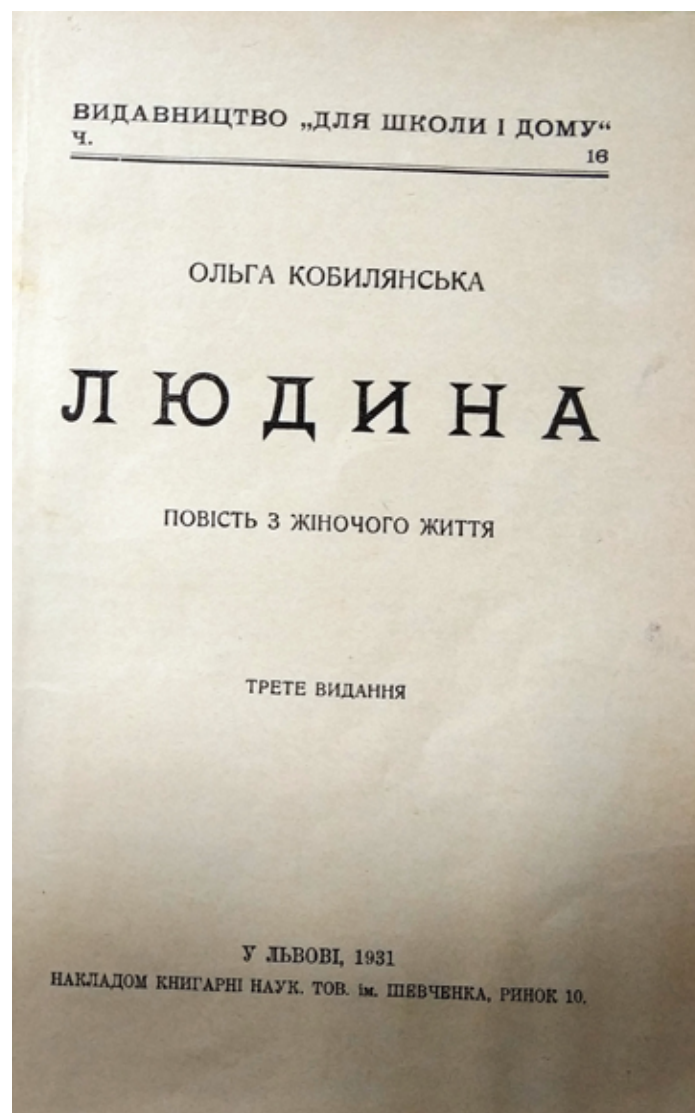
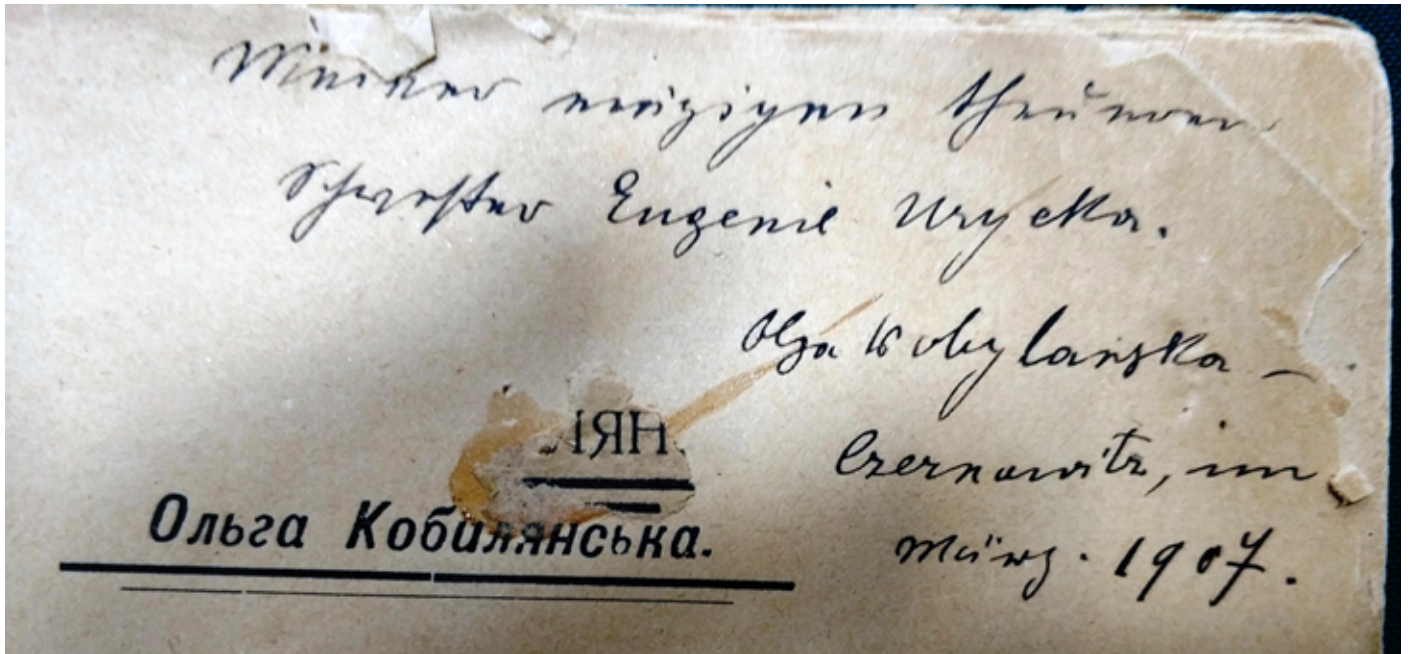

Рис. 12-2 та 13-2

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

ЛЮДИНА

Рис. 13-1